

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ Γρ. Ξ.
Μιχαήλ-Ἀγγελος Βουναρόττης, ὑπὸ Σπυ-
ρίδωνος Παγανέλη.
Ὁ θάνατος τοῦ Ἰαγναδάτα, ποίημα Ἰνδικό,
μετάφρασις Α. Ν. Κεφαλληνοῦ.
Στὴν Ἑρμιᾶ, ποίημα ὑπὸ Πέτρου Βασιλικοῦ.
Μικρὰ Διάφορα, ὑπὸ Ρ*.
Χρονικά.
Ἡ Ἀλληλογραφία μας.
Τὰ Δαρδανέλλια (εἰκὼν).

**Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφο-
ρῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν» :**
Πρὸς τὸν κύριον ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευ-
θυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας»
Ἀθῆναις.

ἔχουν πολὺ μεγάλην ἀξία καὶ ἡμποροῦσε νὰ
τὰ παρομοιάσῃ κανεὶς μὲ τὰ Κυκλικὰ λεγό-
μενα ἔπη τῶν ἀρχαίων. Οὕτε εἰς τὰ δύο
πρῶτα βρίσκομε τὴν τελειότητα τῶν Ὀμη-
ρικῶν ἐπῶν καὶ τὴν ἀγαπητὴν συμμετρίαν ποὺ
χαρκτηρίζει ὅλα τὰ ἔργα τῆς κλασσικῆς ἀρ-
χιότητος. Εἰς τὴν Ἰνδία τὸ μέτριον δὲν ὑπάρ-
χει, ὅλα εἶναι γιγάντια, ὅπως ἀπέραντοι
εἶναι οἱ κάμποι τῆς καὶ τὰ βουνὰ τῆς θεό-
ρατα. Ἡμποροῦν νὰ ὀνομασθῶν καλὴτερα
ποιητικὰς ἐγκυκλοπαιδεῖες παρὰ ποιήματα
ἐπικά· εἶναι ἔργα πολλῶν ἐτῶν καὶ ποιητῶν
διαφόρων. Οἱ ἀρχαῖοι λόγιοι καὶ τὰ ἐπεισόδια
εἶναι ἀμέτρητα καὶ συχνὰ δὲν συμφωνοῦν
μεταξύ τους. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπεισόδια δὲν
εἶναι ἄλλο παρὰ φιλοσοφικὰς διατριβὰς, ὑπάρ-
χουν ὁμοίως καὶ ἄλλα πολλὰ ὅπου νέπει μία
ἄρχα ἀληθινὰ ποιητικὴ. Οἱ Ἰνδοὶ θέτουν εἰς
μία πολὺ μακρυνὴν ἀρχαιότητα ὅλα τὰ προί-
οντα τῆς πλούσιας φιλολογίας τους, ἀλλὰ τὰ
δύο ἐπικά ποιήματα ὅπως σήμερα σώζονται
δὲν περνοῦν τοὺς πρῶτους αἰῶνες τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ, μὲντοι οἱ λόγοι ποὺ περιέ-
χονται εἰς αὐτὰ, εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν ἀρ-
χαϊότατοι. Τὸ Ῥαμάϊανα (Rama-ayana)
δρόμος τοῦ Ῥάμα, δηλαδὴ συμβάντα τοῦ
Ῥάμα εἶναι σχετικῶς τὸ καλὴτερον, καὶ ἡ
γλῶσσα φαίνεται φθασμένη εἰς αὐτὸ εἰς μίαν
ἄκρα τελειότητα, ποὺ προϋποθέτει μακρό-
χρονη καλλιέργεια. Τὸ μέτρο εἶναι τὸ κοινὸν
μέτρο τῶν Ἰνδῶν σλόκας· δύο στίχοι δηλαδὴ
ἀπὸ δεκάξι συλλαβὰς ὁ καθένας μὲ μίαν δυ-
νατὴ τομὴ εἰς τὴν ὀγδόην, ποὺ περικλείουν
σχεδὸν πάντοτε ἓνα ὀλόκληρον νόημα. Βάσις
εἶναι ὁ ἱάμβος, ἀλλὰ ὁ στίχος εἶναι πολὺ
ἐλεύθερος καὶ ὡς τὰς δεκάξι συλλαβὰς μόνον
τέσσαρες μένουν ὑποχρεωτικὰ ὀρισμέναι. Τὸ
Μαχαβάρατα μετράει ἑκατὸ χιλιάδες δίστιχα
καὶ τὸ Ῥαμάϊανα εἰκοσιτέσσαρες. Τὸ Ῥα-
μάϊανα εἶναι διαιρεμένο εἰς ἑξὶ βιβλία μ' ἓνα
ἑβδομο, ποὺ ἐπρόσθεσαν ἀργότερα γιὰ νὰ δώ-
σουν εἰς τὸ ποίημα μίαν ἔννοιαν ὁρησκευτικὴν,
καὶ κάθε βιβλίον διαιρεῖται εἰς κεφάλαια. Τὸ
ἐπεισόδιον ποὺ προσφέρουμε μεταφρασμένο πε-

ριλαμβάνει τὰ κεφάλαια ΕΕ' καὶ ΕΣ' τοῦ
δευτέρου βιβλίου, καὶ γιὰ νὰ ἐννοηθῇ καλὴ-
τερα ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας θὰ ἐκθέσωμε
μὲ συντομίαν ἐκεῖνον ποὺ ὁ ποιητὴς διηγῆται
εἰς τὰ προηγούμενα.

Εἰς τὴν Αἰθιοπία, πλούσια χώρα καὶ εὐτυχι-
σμένη, ποὺ τὰ λιβάδια τῆς ἐποτίζονταν ἀπὸ
τὸ καθαρὸ ρεῦμα τῆς Σαρκίου, ἐβασίλευε ὁ
δίκαιος βασιλεὺς Δασάραθας ἀπὸ τὴν ἐξάκου-
στη γενεὰ τοῦ Ἰζθακού καὶ τοῦ Ῥαγού. Τὸν
ἀγαποῦσαν ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ ποὺ ἐξοῦσαν εὐ-
τυχισμένοι καὶ μὲ εἰρήνην εἰς τὸ μεγάλο βα-
σιλεῖόν του, καὶ εἶχε σιμὰ του καλοὺς καὶ
ἄξιους συμβούλους ποὺ τὸν ὠδηγοῦσαν πάν-
τοτε εἰς τὸ καλόν. Εὐτυχισμένη περνοῦσε ἡ
ζωὴ του μὲς τὸ λαμπρὸν παλάτι μὲ τὰς τρεῖς
σεμνὰς γυναῖκές του, τὴν Καουσάλια ποὺ
ἦταν ἡ πρώτη καὶ ἡ βασίλισσα, τὴν Σουμιτρά
καὶ τὴν Καϊκέην τὴν στερνότερη γιομάτη χάρι
καὶ ὁμορφίαν ποὺ ὁ βασιλεὺς ἀγαποῦσε μὲ
θερμὴν ἀγάπην. Ἀλλὰ μίαν μεγάλην θλίψιν τὸν
ἐβασάνιζε· καὶ οἱ τρεῖς ἦσαν ἄτεκνες, καὶ μὲ
αὐτὸν ἐκιδύναε νὰ στυβῇ ἡ δοξασμένη γενεὰ
του. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ προσφέρῃ μίαν λαμ-
πρὴν θυσιά καὶ νὰ παρακαλέσῃ τοὺς θεοὺς νὰ
τοῦ χάρισουν τέκνα· καὶ μὲ μεγάλη πομπή,
μοιράζοντας πλούσια δῶρα εἰς τοὺς βραχυμά-
νους καὶ εἰς τὸ λαὸν του, ἐπρόσφερε τὴν λαμ-
πρότερην ἀπὸ τὰς θυσίας, τὴν ἱπποθυσία.
Ἐθυσάσε εἰς τὸν βωμὸν τοῦ θεοῦ ἓνα ὄμορφο
καὶ εὐγενικὸ ἄτι, καὶ ὁ Βισνοῦς, ὁ θεὸς,
ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ ἐνσαρκώθη ὁ ἴδιος εἰς
τὰς γαστέρας τῶν τριῶν γυναικῶν τοῦ βασι-
λέως, ποὺ εἰς τὸν διωρισμένον καιρὸν ἐγέννη-
σαν καὶ οἱ τρεῖς τέσσαρα τέκνα, καθένα τους
μέρος τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ. Ἡ Καουσάλια
ἐγέννησε τὸ Ῥάμα, τὸν ἥρωα τοῦ ποιήμα-
τος, ποὺ παρασταίνει μόνος αὐτὸς κυρίως
τὴν ἑβδομὴν ἐνσαρκίαν τοῦ Βισνοῦ καὶ ἔλαβε
τὸ μιστὸ μέρος τῆς θεικῆς οὐσίας, ἡ Καϊκέην
τὸ Βάρατα ποὺ ἔλαβε τὸ τέταρτον, καὶ ἡ Σου-
μιτρά δύο τέκνα διδύμα τὸ Λάξμανα καὶ τὸ
Σάτρουγνα ποὺ ἔλαβαν τὸ ἄλλο τέταρτον,
ὥστε ποὺ καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τέκνα τοῦ Δα-
σάραθα μὲ ἐπέρασε ὁλόκληρος ὁ θεός. Ἀξή-
σαν καὶ τὰ τέσσαρα ἀγῶρια στολισμένα μὲ
ὅλες τὰς χάρες καὶ ἦσαν ἡ χαρὰ τοῦ γέροντος
βασιλέως. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ τέσσαρα τὸ Ῥάμα
ἀγαποῦσε περισσότερο καὶ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς
του, καὶ τὸν ἐσέβονταν καὶ οἱ τρεῖς τοῦ ἀδελ-
φοῦ γιὰ τὴν σοφίαν του, τὴν ἀρετὴν του καὶ τὴν
ἀνδρίαν του. Καὶ ἓνα δεῖγμα λαμπρὸ τῆς ἀν-
δρίας του τὸ ἔδωκε, ὅταν ἔφθασε δεκάξι χρό-
νῶν, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Γιάννακα,
ὅπου εἶχαν συναχθῇ ὅλα τὰ πλέον ἄξια βα-
σιλοπούλα ἀπὸ κάθε μέρος κόσμου, γιὰ νὰ
δοκιμάσῃ νὰ τεντώσουν ἓνα αἰκιδὸν δοξάρι
ποὺ ὅποιος ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὸ τεντώσῃ θὰ
ἔπαιρνε γυναῖκά του τὴν ὠραιότατη Σιτά,
θυγατέρα τοῦ βασιλέως. Ἀφοῦ ὅλοι τοῦ κα-
κοῦ ἐδοκίμασαν, ἐπρόβαλε καὶ ὁ Ῥάμας καὶ
μὲ μεγάλη εὐκολίαν ἐτέντωσε καὶ ἐτάσισε
μάλιστα μὲ τρομερὸν κράτον τὸ δυνατόν δοξάρι,
καὶ παίρνοντας τὴν ὁμορφὴν Σιτὰ ἐγύρισε πάλιν
εἰς τὴν Αἰθιοπία, ὅπου τὸν ἐδέχθησαν μὲ
μεγάλης χαρῆς. Ὁ πατέρας του τότε, βλέ-
ποντας ποὺ εἶχε φθάσῃ πλέον σὲ βαθύαν γε-
ράματα καὶ ὁ Ῥάμας ἦταν ἡ χαρὰ καὶ ἡ
ἐλπίδα ὅλων τῶν λαῶν του, ἀποφάσισε νὰ
τὸν κηρύξῃ διάδοχον τοῦ θρόνου. Ὁ λαὸς
ἐδέχθη μὲ μεγάλην ἀγαλλίαν αὐτὴν τὴν εἴ-
δησιν καὶ ἄρχισε νὰ στολιζέται ἡ χώρα καὶ νὰ
ἔρχεται λαὸς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη γιὰ νὰ εὐ-

ρεθῇ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς. Παντοῦ
ἐβασίλευε ἡ χαρὰ καὶ ὅλοι ἐφαλλαν τὰς ἀρε-
τὰς τοῦ Ῥάμα, ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς ἦταν ἀνέ-
συχος γιὰ τὰς νύχτας ἐβλεπε τρομερὰ ὄνει-
ρατα, ποὺ τοῦ ἔκοβαν τὸν ὕπνον, καὶ οἱ ὄνει-
ροκρίταις τοῦ ἐπρομάντευαν δυστυχίας.
Ἐνα φοβερὸν κρῖμα ἐδάραινε τὴν κεφαλὴν του
καὶ ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ δυστυχισμένος. Καὶ ἡ
συμφορὰ τὸν ἤρε. Μία ἀπὸ τὰς δούλες τῆς
Καϊκέης, ἡ Μανθάρρα, ποὺ ἦλθε μαζί της ἀπὸ
τὸ πατρικὸν τῆς σπιτί καὶ ἔτρεφε μέγα μῖσος
ἐναντίον τοῦ Ῥάμα, βλέποντας ψηλὰ ἀπὸ
τὸ παλάτι τὰς ἐτοιμασίας ποὺ ἐγένονταν εἰς
τὴν χώραν, ἐρώτησε καὶ ἔμαθε ποὺ ὁ Ῥάμας
εἶχε κηρυχθῇ ἀπὸ τὸ βασιλεῖα διάδοχος τοῦ
θρόνου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἐμελλε
νὰ γίνῃ ἡ τελετὴ. Ἀναψὲ ἀπὸ θυμὸ ἀκούον-
τας τέτοιαν εἰδήσιν, καὶ ἔτρεξε ἀμέσως νὰ εἰ-
δοποιήσῃ τὴν Καϊκέην ποὺ ἐκείτοτον ἀκόμη
ἔς τὴν κλινὴν τῆς. Ἀλλ' αὐτὴ ποὺ ἀγαποῦσε
τὸ Ῥάμα καὶ ἐσέβονταν τὴν βασίλισσαν Καου-
σάλια τὴν μητέρα του, ἐχάρηκε εἰς αὐτὸ τὸ
ἄκουσμα καὶ ἔβγαλε ἓνα ἀπὸ τὰ χρυσὰ τῆς
στολίδαν καὶ τῆς τὸ ἐχάρισε γιὰ ἀνταμοιβήν
τῆς καλῆς εἰδήσεως. Ὅμως ἡ Μανθάρρα μὲ
μεγάλην πανουργίαν καὶ τέχνην ἐκατόρθωσε
ἀγάλι γάλι νὰ τῆς ξυπνήσῃ τὴν ζηλοτυπία
καὶ νὰ τὴν καταπεισῇ ποὺ ἂν ὁ Ῥάμας ἀνέ-
βαινε εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατέρα του, ὁ Βάρατας
τὸ τέκνον τῆς θὰ τοῦ ἦταν πάντα δοῦλος καὶ
αὐτὸς καὶ τὰ παιδιὰ του, καὶ ἴσως θὰ ἐκινδύ-
νευε νὰ χάσῃ καὶ τὴν ζωὴν του καὶ τέλος τὴν
ἐσυμβούλεψε, ἂν ἀγαποῦσε τὸν υἱὸν τῆς, νὰ
κάμῃ νὰ γίνῃ αὐτὸς διάδοχος τοῦ θρόνου
καὶ ὅχι ὁ Ῥάμας. Ἐπέστη ἡ Καϊκέην καὶ
ὠργίσθη μάλιστα ἐναντίον τοῦ βασιλέως γιὰ
τὸ κακὸ ποὺ ἐμελλε νὰ κάμῃ εἰς τὸ παιδί
τῆς, ποὺ ἦταν τότε μακρὺ ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία
εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, καὶ ὅπως ἡ
δούλῃ τῆς ἔλεγε, ἐπιτίδης ὁ βασιλεὺς εἶχε
κάμῃ νὰ μακρύνῃ ἀπὸ τὴν χώρα γιὰ νὰ μὴν
ἐναντιωθῇ εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Ῥάμα. Ἀλλὰ
πῶς θὰ δυνηθῶν νὰ ἐμποδίσουν αὐτὴ τὴν
χειροτονίαν ἐνῶ ὅχι μόνον ὁ βασιλεὺς τὴν
ἐπιθυμοῦσε, ἀλλὰ καὶ ἦταν καὶ ὁ θερμότερος
πόθος ὅλου τοῦ λαοῦ, ποὺ ἀνυπόμονος εἶχε
ἔσθῃ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Αἰθιοπίας πρὶν χα-
ράξῃ ἡ μέρα καὶ εἶχε περιζώσῃ τὸ παλάτι
γιὰ νὰ ἰδῇ τὸν ἀγαπημένον τοῦ Ῥάμα· Ἡ
Μανθάρρα, πάντα ἐφευρετικὴ εἰς τὸ κακόν, ἐν-
θυμίζε τῆς Καϊκέης ποὺ ὁ βασιλεὺς μίαν
φορὰ ποὺ εἶχε πληγῶθῃ σχεδὸν θανάσιμα εἰς
τὸν πόλεμον καὶ οἱ φροντίδες καὶ ἡ ἀγάπη τῆς
Καϊκέης τοῦ ἔσωσαν τὴν ζωὴν, ὅλος ἔρωτα
γιὰ τὴν πιστὴν του γυναῖκα, τὴν ἐπαρακα-
λοῦσε, ὅταν ἐγιατρεύθηκε, νὰ τοῦ ζητήσῃ δύο
δῶρα ὅποια ἤθελε, καὶ αὐτὸς ἤθελε πρόθυμα
τῆς τὰ δώσει· ἀλλ' αὐτὴ ἀποκρίνοτον ποὺ
τῆς εἶναι ἀρκετὸ δῶρον ἡ ἀγάπη του, καὶ τότε
ὁ βασιλεὺς ὠρκίσθη μὲ φριχτὸν ὄρκον ποὺ
ἤθελε τῆς δώσει τὰ δύο δῶρα εἰς ὅποιον και-
ρὸν ἤθελε αὐτὴ τὰ ζητήσῃ. Τώρα λοιπὸν
ἦταν καιρὸς νὰ ζητηθῶν τὰ δῶρα, τὸ ἓνα νὰ
κάμῃ διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν Βάρατα τὸ τέ-
κτον τῆς Καϊκέης, τὸ δεύτερον νὰ ἐξορίσῃ τὸ
Ῥάμα εἰς τὴν δάσιν γιὰ δεκατέσσαρους χρό-
νους ὡς νὰ τὸν λησμονήσῃ ὁ λαός. Ἀρεσε
τῆς Καϊκέης καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸ δύστυχο
βασιλεῖα, ἐνθυμίζοντάς του τὸν ὄρκον του, τὰ
δύο δῶρα. Ἐπρόμαξε αὐτὸς εἰς τέτοιο ἀκου-
σμα καὶ μὲ κάθε τρόπον, ἀλλὰ τοῦ κάκου ἐπά-
σχισε νὰ καταπεισῇ τὴν ζηλοτυπὴν Καϊκέην νὰ
παραιτήσῃ τέτοιαν ἰδέαν καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ